

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K, za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K; za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K.

Posredovna številka 10 v.

Reklamacije so pošiljane preste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo, gube in tisk. Knjižna politika (širina 85 mm) za enkrat 20 v. vsakrat po dogovoru.

49. števil.

V Ljubljani, v torek, dne 25. maja 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravištvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Šelenburgove ulice 6/II.

Proti novim bremenom.

Finančni načrti Bienenrothove vlade in njenega finančnega ministra Bilinskega so razburili delavsko ljudstvo na vseh koncih in krajih. In kako naj bi bilo drugače. Zadnja leta je draginja živil, stanovanj in kurjave tako narasla, da komaj delavstvo najboljše plačanih kategorij ob veliki varčnosti se kolikortoliko vzdržuje nekoliko ravnotežja v gospodarstvu. V družinah slabše plačanih delavcev pa je pomanjkanje stalen gost in vsak vinar se mora dvakrat obrniti, preden se sklone, za kaj se porabi. In prav sedaj grozi še poslabšanje gospodarskega položaja. Balkanske homatije in industrialna nadprodukcija so povzročile krizo, ki se ni premagane. Vsled privatnokatoliške spekulacije se podražuje moka in cene tega najvažnejšega živila že dosegajo višave kakor še nikdar. Agrarna trgovinska politika je v interesu veleposestnikov podražila meso. Pa tudi vsakdanji agrarni produkti kakor krompir, fižol i. t. d. se prodajajo že dolgo po takih cenah, da se morajo med delavstvom že smatrati za delikatese. V teh obupnih razmerah pa prihaja vlada in hoče stroške svoje visokoleteče, edino dvorskim, kapitalističnim in veleposestniškim krogom služiti politike, stroške nenasičnega militarizma in njegovega dvojčka marinizma izvesti iz žepov delavnega ljudstva. Razume se, da mora tak namen razburiti delavstvo in to se je tudi pokazalo na celi vrsti shodov, na katerih je pa proletariat tudi pokazal, da je pripravljen, bojevati se zoper nezasičano izkoriščanje in za enakopravnost, katere se vedno ne vživa ne v deželah, ne v občinah. Protestni shodi so se izvršili kot impozantne manifestacije in so povsod napravili močnejši vtisk. Z njimi se pa ta boj ni zaključil,

temveč se bo z vso odločnostjo nadaljeval do zmage.

Ljubljana.

Davno pred določeno uro se je delavstvo y nedeljo, 23. t. m., dopoldne začelo zbirati na prostranem vrtu »Narodnega Doma« in ko se je shod ob 10. začel, je bilo zbranih mnogo nad 2000 ljudi. Ne le da je bil zaseden zadnji stol in da ni bilo pri mizah nobenega prestorčka; najmanj dvakrat toliko ljudi, možkih in žensk je moralo stati. In še so prihajale cele gručice.

Ob 10. je sodrug Kocmur v imenu ljubljanskega okrajnega odbora otvoril shod ter razložil njegov pomen in namen. Naznanil je tudi, da je okrajni odbor nameraval prirediti shod na Cesarja Jožefa trgu, da ga pa vlada v strahu za »javni red in mir« ni dovolila, da si so sklicatelji prevzeli vso odgovornost in je dolgoletna izkušnja dokazala, da zna socialno-demokratska stranka varovati red na svojih shodih.

Na to so bili v predsedništvo izvoljeni sodrugi Bartl, Udovč in Golar.

Sodrugi Bartl se je zahvalil za izvolitev, naznanil dnevni red in pozval poročevalca, sodruga Etbina Kristana, da povzame besedo.

Poročevalec je na to v kratkem razložil finančni načrt Bilinskega in pojasnil, kakšne namene ima vlada z novimi davki. Omenil je tudi izdajo zakladnih listov za 220 milijonov ter namene vojne uprave, ki hoče staviti nove bojne ladje, pomnožiti vojsko in iztlačiti več kakor pol milijarde. Nadalje je omenil saniranje deželnihih financ ter izvajal, da je delavno ljudstvo nedolžno glede državnega in še bolj glede deželnega gospodarstva ter se ne da na noben način opravičiti, da bi siroke plasti prebivalstva plačevale stroške in deficite, od katerih niso imele ničesar in ki so se zagospodarili brez ljudskega sodelovanja. Govornik je naglašal, da shod ne bi dosegel svojega namena, če bi samo sprejel protestno resolucijo,

ampak delavstvo mora pokazati, da je pripravljeno, bojevati se s porabo vse svoje moči, da pokoplje vladne finančne namene, pa tudi da si pribori splošno in enako volilno pravico za deželne zbornice, ki poznajo delavstvo le tedaj, kadar mu hočejo nakladati dolžnosti, ne pa kadar gre za delavske pravice. Svoja izvajanja je koncentriral v resoluciji, v kateri je predlagal, naj se vpošlje načelniku socialno-demokratske zveze v parlamentu in vodstvu obeh slovenskih parlamentarnih klubov, obenem pa naj se povabijo tudi občine, da se pridružijo protestni resoluciji.

Predsednik sodrug Bartl je na to prečital sledečo

resolucijo:

Dne 23. maja 1909 na vrtu »Narodnega Doma« v Ljubljani zborujoči ljudski shod protestira z vso odločnostjo proti namenom Bienenrothove vlade, ki hoče delavskemu ljudstvu, čigar življenje je vsled industrialne krize in draginje živil in stanovanj itak že neznosno, naložiti nova težka bremena.

Za deficit državnega gospodarstva, ki so ga povzročila dejanja, na katera nima ljudstvo nobenega vpliva, odklanja delavstvo vsako odgovornost in zahteva, naj se doseže ravnotežje v državnih finančnih tako, da se v primerne višji meri obdavčijo kapitalistični in veleposestniški, brez dela tekoči dohodki. Nameravano zvišanje indirektnih davkov, ki zadene široke plasti samo od svojega dela živečega in nad vsako mero obremenjenega ljudstva, se mora kot pospeševanje siromaštva in pomanjkanja brezpogojno odkloniti.

Z načrtom o davku na žganje, zistomom kontingentiranja se mečejo alkoholnemu kapitalu brez potrebe in pravice milijoni in milijoni na račun najsiromašnejših prebivalcev v žrelo.

Z večnim oboroževanjem, ki zahteva zaradi nedemokratske politike veldržavnega ugleda neprenehoma nove žrtve za militarizem in marinizem,

PODLISTEK.

Vihar.

Dalje.

Ko je pa imel izpričevalo zrelosti v žepu, so padli njegovi visoko leteči upi tako globoko, da ni imel nič več poguma, iskati podlago za višje nauke v negotovih instrukcijah. Od svojega očeta, vpokojenega učitelja, bi bil dobil komaj toliko podpore, da bi se bil za znižano vožno ceno odpeljal v vsenčuliško mesto. Pri pošti bi pa takoj lahko dobil službo...

Lotil se je. Saj se s tem še ni bilo treba odreči na vekomaj. Rešen gmotnih skrbi in težav bi se tem lažje posvetil naukom. Povsem jasno se mu je zdelo, da ga osvobodi služba vsake bede.

Preden je izgubil to vero, je trajalo precej časa. V začetku se je moral vživeti v nove razmere in tedaj mu ni ostajalo časa za študije, ki niso bili v zvezi s službo. Potem je bilo treba izpitov za urad, ki so zahtevali neznansko dolgočasno učenje. Po takih periodah napetosti se človek nekoliko utruji, pa zopet ni sposoben za kaj drugega; to je naravno in zaradi tega ni treba obupavati.

Če postane revež uradnik, pridejo izdatki, na katere ni prej nikdar mislil. Seveda, tedaj morajo nastati skrbi. Treba je denarja na vsak način. Pa — to je vse le začetek. Bo že drugače. Kajpada, eno leto se izgubi za nauke, morda tudi dve leti; je pač tako. Sicer pa — obstanek pred vsem. To je glavno. Človek ima nekaj gotovega in to je

vendar kaj drugega, kakor tavati od dne do dne iz negotovosti v negotovost. Da se mora človek zaradi tega dolgo pečati z rečmi, ki mu ne koristijo nič, je pa usoda. Polagoma se človek že privadi.

Le redkokdaj se še misli na študije — prav redkokdaj. Zato pa prihajajo bolj pogostoma gmotne skrbi. Vsakdanjost ne prizanaša. Naposled izostane vsaka misel, ki ni porojena v vsakdanjosti.

Frič je bil prišel k pošti brez posebnega stremljenja. Poštna služba mu je bila samo barka, ki bi ga imela prepeljati v obljubljeno deželo. A že so stopali njegovi Grki in Rimljani bolj in bolj v ozadje, komaj kakor v megli so se mu prikazali še včas; na njegovo klasično znanje je legla senca. Njegove živce so dražile misli na prihodnje jutro in upanje na bodoči dan ter so vodile njegovo fantazijo k začetku vseh reči, kjer so vstajale podobe njegovih sanj v resničnih oblikah. In zopet se hitro vhačale v bodočnost. Oprava njegove sobe bo nekoč drugače, drug natak mu bo vsak dan prinašal pusto govedino, v drugi prodajalni bo kupoval obnošene obleke kavalirjev; ampak do smrti bo imel opraviti s pošto, s pošto v uradu in doma, kvečjemu če si kaj prihrani za pokojnino.

Ko je dospel dotod, se ni izpreminjalo nič več. Frič se je pa navadil molčati, dosledno molčati. Ko so tovariši govorili, da je regulacija plač nujna, je ostal popolnoma miren. Na jedilnem listku male gostilne si je delal beležke in predobro

je vedel, da bi zboljšana plača komaj pomagala pokrivati povečane izdatke v gostilni in na domu. Številke bi se izpremenile, razmere bi pa ostale stalne do konca dni.

Leta so mu dala prav, mnoga dolga leta vztrajnega molka. Včasih so dejali tovariši, da mu ni težko molčati, ker mu ni treba skrbeti za družino. Tudi ko je to slišal, je molčal, le kamen v prsih je pritiskal močnejše. Družina!... Frič ni zaupal življenju; kako naj bi se bil predvznil, zidati ognjišče brez prve opeke? Saj je komaj premagoval skrb za dvoje otrok, ki jima je le mati poznala očeta. In kamen je tako neusmiljeno pritiskal na srce in na pljuča... A to se mora pretrpeti — kakorkoli. Tožbe niso nič vredne in molk ne izda ničesar.

A tudi odrešenja ni v molku.

In če so mu šušljali bankovci pod rokami in je zlato in srebro zvenketalo na mizi, mu je bilo težko molčati. Kakor s hudobnim sovražnikom se je moral bojevati s svojimi mislimi, da je mogel zatreti kletev in vzdih. Kajti zdelo se mu je, da se mora bati tudi take izkušnje, ne da bi bil vedel in si znal povedati, zakaj.

A navada mnogih let ima veliko moč in marsikaj dozori ob njej. Navada je močnejša od narave, zakaj po kapljicah izsesa človeku vse želje in vsa poželenja, dokler ne ostane nič več. To doseže, ne da bi umorila človeka. Navada je celo močnejša in strožja od smrti. — — — — —

Dalje prih.

je svetovni mir trajne v nevarnosti in tekmovanje v oboroževanju mora dobivati blazne oblike.

Saniranje deželnih financ na račun delavnega ljudstva je absurdno, dokler nima delavstvo nobenega vpliva na deželno gospodarstvo in je privilegiranim slojem mogoče, rabiti dohodke iz ljudskih žepov za namene, ki ljudstvu ne koristijo ali pa naravnost škodujejo.

Delavstvo poziva torej zbornico poslancev, naj brezobzirno odkloni finančni načrt, ki hoče podražiti pivo in zganje, s tem izkoristiti neposredujoče široke plasti prebivalstva in vsled koristi, ki jo hoče država dobivati od alkohola, otežiti boj proti alkoholizmu.

Delavstvo poziva zbornico, naj reformira davčni sistem na ta način, da se razbremene siromašni sloji in da se odpro davčni viri s progresivnim obdačenjem dohodkov, zemljske rente, premoženja in dedščin.

Delavstvo ponavlja, da zahteva z vso odločnostjo splošno in enako volilno pravico za deželne zbornice, in povdarja, da je pripravljeno z vsemi sredstvi bojevati se za politično enakopravnost v deželah.

Delavstvo pa protestira tudi proti namenu, da bi se regulirali tarife na državnih železnih tako nesocialno, kakor namerava vlada, da bi se zvišale vozne cene za tretji razred v višji meri kakor za prvi in drugi razred ter da bi se vpejla s tarifno reformo glede na premoženje po ovinkih varstvena carina za premogarske kapitaliste.

Delavstvo odobrava odločno opozicijo socialno-demokratskih poslancev proti škodljivim, nesocialnim finančnim načrtom vlade in poziva vse poslance, naj z vso odločnostjo nastopijo proti zvišanju indirektnih davkov in za socialno pravično ureditev davčnega sistema.

Resolucija se je soglasno sprejela, potem je sodrug Bartl po krepkem sklepnem govoru zaključil impozantni shod.

Tržič.

V nedeljo, 23. t. m., ob 3. popoldne je bil v salonu Kavčičeve gostilne (po domače pri Pelerju) jako dobro obiskan ljudski shod. Ne le ves salon, temveč tudi sosednja soba je bila polna delavcev, ki so, nekateri tudi s svojimi ženami, prihiteli protestirati proti novemu državnemu izkoriščanju. Shod je otvoril sodrug Vovčko, ki je bil tudi izvoljen za predsednika, ter je dal besedo sodrugu Etbinu Kristanu. Poročevalec je v temeljitem, poldrugurnem govoru pojasnil vso zadevo finančnega načrta, ki je povzročil med delavstvom velikansko ogorčenje. Predložil je enako resolucijo, kakršna je bila dopoldne sprejeta v Ljubljani ter je pozval delavce, naj podpro svoj pretest tudi dejansko z izpopolnitvijo svoje organizacije.

Sodrug Anton Kristan je na to prečital resolucijo in pojasnil nekatere posameznosti. Povdarjal je pomen delavske organizacije in pozival tržiške delavce, naj nevtrasteno nadaljujejo začeto delo.

Resolucija se je soglasno sprejela in na to se je zaključil lepi shod.

Nekaj o napredku konsumnega zadružništva.

Razvoj dunajskega konsumnega društva „Vorwärts“ potrjuje mnenje onih, ki pravijo, da se more z uspehom bojevati proti kapitalizmu tudi na polju cirkulacije blaga in ne samo na polju proizvodnje blaga. Seveda je treba povsod skupaj zbrati raztresene sile in jih postaviti na pravo mesto — prav tako, kot vidimo v konsumnem društvu „Vorwärts“ na Dunaju.

Ni davno temu, kar je životarilo po raznih dunajskih okrajih vse polno konsumnih društev. Nič razvitka, nič uspeha — klaverno življenje so živela ta društva. „Vorwärts“ jih je združil in če ga opazujemo, vidimo, kako raste na zunaj in se utrjuje na znotraj.

Kako se je v šestih letih svojega obstoja razširil, kaže število podružnic. 51 jih je! V 51 podružnicah si lahko člani „Vorwärtsa“ nabavljajo blago. In kakšne so te podružnice! Lepe, elegantno opremljene prodajalne — veselo je, če pogledamo vanje. Blago okusno, povsod vlada snažnost — tako, da ni nikjer najti predmeta za neljubo kritiko.

Kako pa mora pisarniški in vodstveni aparat funkcionirati, to pa dokazuje dejstvo, da je v vseh 51 prodajalnah red glede blaga in glede osebnosti ter splošne kontrole.

Kakor vsakemu novemu podjetju, tako se je godilo tudi „Vorwärtsu“. Povsod je l. 1902 — ko so ga poštvovalni sodrugi ustanovili — naletel na nezaupanje. Razvoj pa je dokazal, da je bilo to nezaupanje neopravičeno, ki je seveda kmalu izginilo. Številke letnega prometa pričajo jasno, kako se je „Vorwärts“ razvijal.

Poglejmo: „Vorwärts“ je imel

leta	podružnic	članov	prometa K	dividende K
1902/3	20	8.221	1.620.865	45.463
1903/4	26	9.408	2.033.443	82.685
1904/5	30	13.854	3.026.777	124.272
1905/6	36	18.105	4.001.148	192.283
1906/7	46	25.753	5.754.359	258.946
1907/8	51	31.613	7.620.867	327.785

Razvidno je iz tega, da se je vsako leto množil promet, večalo število članov in število podružnic. Med temi 51 podružnicami jih je bilo lani troje, ki so imele nad 300.000 kron prometa, osem z 200.000 kronami, 26 z 101.000 do 200.000 kronami i. t. d. Koliko blaga se razproda — kažejo naslednje številke:

Sladkorja se je prodalo l. 1908 — 98 vagonov, žgane kave 108.800 kg, moke 140 vagonov, riža 13 vagonov, krompirja 100 vagonov, zelja 13 vagonov, soli 17 vagonov, petroleja 50 vagonov, premoga 450 vagonov, mila 40 vagonov, mleka 6.700.000 litrov, kruha 1.481.000 hlebov i. t. d.

Pa tudi na polju lastne produkcije se je „Vorwärts“ lepo izkazal. Ima prav izborni idoč klavnico in prekajevalnico. Vse svoje blago pa kupuje v „Velenakupni družbi avstrijskih konsumnih društev“.

Društvo „Vorwärts“ ima šest velikih hiš na Dunaju v bilančni vrednosti 430.267 kron, prekajevalnico in klavnico v vrednosti 142.000 kron. Blaga pa je v filialah za 3.500.000 kron.

V „Vorwärtsu“ je bilo lani 285 nastavljenecv, ki so imeli 420.000 kron plače. Razmerje med društvom in nastavljenici določa posebna službena pragmatika. Vsi so zavarovani za slučaj bolezni in nezgode. Imajo tudi svoj lastni penzijski zavod, ki ga „Vorwärts“ vsako leto izpopolnjuje.

Konsumno društvo „Vorwärts“ je zadruga z omejeno zavezo; ta oblika je najboljša ter odgovarja tudi v vsakem oziru premoženjskemu stanju delavskega ljudstva. Uprava je v vsakem oziru demokratična.

— Ali ni to „nekaj o napredku konsumnega zadružništva“? Da! In veselo je poročati o takem napredku! Kdaj se bo n. pr. ljubljansko delavstvo moglo ozreti v saj razmeroma približne številke svoje konsumne zadruge. „Konsumno društvo za Ljubljano in okolico“ je ustanovljeno. Pogoji za razvoj so tu — delavstvo Ljubljane in okolice, na delo!

Po volitvah.

S Štajerskega.

I.

Ker so volitve v deželni zbor za delavstvo že končane, ne bode škodovalo premetriti vzroke neuspeha, ki ga je doživelo delavstvo. Deset mandatov so štajerski privilegiranci usodili pretežni večini prebivalstva, t. j. kakim 180.000 volilcem 4. kurije. V očigled te krivice se bode že prilično 200 volilcev 1. kurije smelo ponasati z 12 mandatih, 30.000 volilcev mest in trgov bode prejelo 34 mandatov, okrog 60.000 volilcev kmečkih občin pa samo 28 mandatov.

Če bi si bila znala masa delavnega ljudstva vsaj koncediranih ji deset mandatov popolnoma izvojevati, bi bil vsakdo uverjen, da je to sicer malo število, pa vendar kolikor se je doslej dalo, za delavstvo popolnoma pridobljeno. Pa dobljenih je za one, ki manj plačujejo kakor 10 kron direktnih ali manj kakor 20 kron osebno-dohodninskega davka, ali celo nikakega davka ne, jedva pet mandatov. Ostale mandate je prepustil razred nemanicev v skrajni nevednosti, brezbriznosti in prirojenem hlapčevstvu privilegirancem, ki se bodo sedaj z večjim uspehom ustavljali zahtevam razredno-zavednega delavstva.

Pri nas, kjer vseskozi klerikalizem dominira, sta prešla seve delavske mandate v klerikalne roke. Osvojena sta bila skoraj brez volilnih shodov, kajti klerikalci imajo v vsaki fari vsaj po enega zapriseženega in maziljenega agitatorja, ki rad pozabi na svoje namišljeno svečenstvo, kadar mu političen interes to narekuje.

Še celo v skrbi so si bili tonzurirani gospodje okrog „Straže“, s čim si bode delavski kandidat v slučaju izvolitve v Gradec voznino plačeval, ko

vendar nima izpovednih listkov, krstov, maš i. t. d. nikakega skupička. Neutrudno so tudi natvezovali svojim žrtvam, da zamore s pridom delavno ljudstvo v postavodajnih korporacijah zagovarjati — le duhovnik. Vendar zaupanje v to „krščansko“ lažnivost pojema med ljudstvom od dne do dne. Počasi pa sigurno prodira luč v temo klerikalizma.

Narodna stranka s svojima kandidatima tudi ni prodrla, čeprav je vsak čas pripravljena bratili se s klerikalci. Eden nje kandidat je bil tudi zano kandidat klerikalcev, pač v toliko, da bi združene moči ugonobile socialističnega kandidata. Takoj po sklenjeni zvezi je pozvala takezvana „Narodna stranka“ na enem mestu celo svoje somišljenike, naj se v kmetijskih občinah 7. majnika vzdrže volitve. V obstoječih razmerah pa ni pomenilo to ničesar drugega kakor podpirati klerikalnega kandidata. Doslednost ni vsakogar stvar in tudi imenovane strančice ne. Klerikalca hoče diskreditirati, ker se je dognalo, da niti nimaški ne zna, socialiste pa hoče diskreditirati, ker nimašino propagira. Delavstvo pa iz tega spozna, da narodovci kakor klerikalci teže za tem, da bi ljudstvo vodil liki orodje, nikakor mu pa nočejo resnično pomagati.

Organizirano delavstvo, kolikor ga je na slovenskem Štajerskem, se je že temu vodstvu izvilo popolnoma. — Večina naroda pa, dasi v gospodarskem pogledu še pod nivojem delavstva, še vsled skrajne nezavednosti trdovratno tlačani narodovcem, največ pa klerikalcem.

zakona še niso pridobili med narodom nikakega vpliva. Vsak čas so pripravljeni klerikalizem indirektno podpirati, ker si proti njemu očitno in po svojem prepričanju ne upajo nastopati. Minole volitve v delavski kuriji so neovržen dokaz te trditve. Mi slovenski socialni demokrati pa vnovič prisegamo vkljub doživljenemu porazu na Jean Gravejev izrek: Boj je neizogiben povsod, kjer se gre na eni strani za emancipacijo, na drugi pa za gospodstvo.

Politični odsevi.

* O izpromembah kazenskega reda, ki jih predlaga pravosodno ministrstvo in ki smo jih zadnjič kratko naznanili, se poroča: Računanje rokov za vlaganje prizivov itd. se po tem načrtu izpremeni tako, da bo odslej kot zadnji dan roka smatrati delavnik, sledeči nedelji ali prazniku, če bi bil zadnji postavni dan roka dotična nedelja ali praznik; čas, ko se nahaja vloga na pošti, se ne bo vračunala v postavno dobo. To se pravi: ako je predpisano, da treba kakšno vlogo predložiti kazenskemu sodišču, n. pr. v treh dneh, zadostuje, da je bila vloga pred pretekom tretjega dneva oddana pošti. Izvajanje ničnostnih pritožb ali priziva se bo predlagalo tekom osmih dni potem, ko sta bila ničnostna pritožba ali priziv prijavljena, oziroma osem dni po dostavljenju razsodbe, če se bo zahtevalo izdajo razsodbe. Nadaljna izprememba v prilog strank se tiče odloga za nastop zaporne kazni. Dosedaj se je dovoljevala odložitve le, kadar je slo za vsakdanji kruh kaznjence ali za vzdrževanje njegove družine. Odslej pa bo smelo sodišče dovoljevati odlog nastopa kazni tudi iz drugih ozirov na dolžnosti, ki jih ima obsojenec do svojcev. Tudi pretrgati se bo smela kazen, ako ne presega dobe šestih mesecev, za nekaj časa, če bi vsled smrtnega slučaja v družini ali iz kakšnih drugih važnih razlogov bilo potrebno, da se nahaja obsojenec v svoji družini. Za plačanje glob bo smelo sodišče dovoliti odlog do treh mesecev. Pa tudi v obrokih se bodo smele globe plačevati.

* Angleške delavske borze. Iz Londona se poroča, da je trgovinski minister Churchill v zbornici vložil načrt zakona, po katerem se imajo ustanoviti delavske borze. Baviti se imajo glavno s posredovanjem dela. Pristop je prostovoljen. Dežela se ima razdeliti v deset okrajev, vse borze pa bi bile centralizirane v Londonu. Minister je predložil tudi načrt zavarovanja proti brezposelnosti.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. V nedeljo dne 9. maja, je trgovec Müller v Zagorju zmerjal rudarje in steklarje za besedo „Einbreharji“, gostilničar Karol Korber pa, da so neizobražena banda in več takih sramotljivih psov se je sli alo od teh dveh gospodov. Delavci, ali bodete še nadalje nosili vašim sovražnikom svoje krvavo zaslužene denarje? Delavci! Odgovorite tem gospodom; kdor je naš sovražnik, ga tudi vi ne boste podpirali. Posebno priporočamo gospoda Müllerja sodrugom v Trbovljah. Če zmerja rudarje v Zagorju, zmerja tudi Vas, rudarje v Trbovljah, ker ste tudi delavci. Delavci, hodite samo v take prodajalne, kjer Vas ne zmerjajo. Tudi gostilničarjev ne obiskujte, ki Vas sovra-

zijo. Obiskujte samo gostilne, ki imajo naročeno Vaše glasilo «Rdeči Prapor». Tudi Vaše geslo mora biti «svoji k svojim».

Društvene vesti.

§ Godbeno društvo v Idriji priredi na binkočno soboto drugi promenadni koncert na Mestnem trgu, na binkošni pondeljek pa izlet k Štefanu Lapajnetu v Spodnjo Idrijo. Vabijo se vsi člani godbenega društva in vsi prijatelji godbe iz Idrije, Spodnje Idrije in okolice. Vstop je prost, posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

§ Akademsko društvo «Slovenija» vabi prijatelje društva na večer, ki ga priredi v proslavo svoje 40 letnice na Dunaju, v sredo, 26. maja, v spodnjih prostorih društva «Lehrerhaus» VIII, na voglu Langeasse-Josefstrasse. Začetek ob 1/9. uri zvečer. Prireditelj se vrši v skromnem obsegu, ker meni društvo proslaviti svoj jubilej v večjem stilu jeseni v Ljubljani.

Socialni pregled.

* Francoski poštni uslužbenec so, kakor smo poročali, stopili v stavko, ki pa ne kaže posebnega dobro. Prav lahko je mogoče, da se ponekod, dasi se sindikalisti na vso moč trudijo, da bi izvali generalni štrajk. Da se razume gibanje poštne uslužbenec in neugodni razvoj, je treba vsaj deloma poznati francoske razmere, ki so precej podobne italijanskim. Med socialističnim delavstvom se pojavlja radikalna struja, ki je v marsičem podobna teoretičnemu anarhizmu. «Revolucionarni» elementi, ki nastopajo pod imenom sindikalizma in imajo o revoluciji precej napačne pojme, so nezadovoljni, da napreduje socializem prepočasi. Namesto da bi se poglobili v razmere in spoznali, da si more delavstvo osvojiti le toliko javne moči, kolikor more svoje moči postaviti na plan, da je torej od razvoja in napredka delavske organizacije odvisen napredek delavskih pridobitev, iščejo razlog v socialno-demokratski metodi. Kakor anarhistom, se zdi tudi sindikalistom politična akcija ovira delavski zmagi; namesto nje razglajajo takozvano «direktno akcijo». Delavci v rudnikih naj si prilaste rudnike, peki pekarn, železnice, čarje železnice i. t. d. Doseči pa hočejo to s stavkami in z antimilitarizmom. V strokovnem gibanju ima sindikalizem velik vpliv in pod njegovim vodstvom se vrši tudi sedanja poštarska stavka tako, kakor se je vršila zadnja. Po zadnjem štrajku je vlada odpustila mnogo poštne in brzojavne uradnikov in služabnikov, druge je vzela v disciplinarno preiskavo in to je bil glavni povod novi stavki. Če se konča sedanja stavka, česar se je bati, s porazom, bo izguba za poštne uslužbence velikanska. V zadevo je namreč posegel parlament in meščanska večina je sklenila resolucijo, katere državnim uslužbencem kratkoma odreda pravico do stavke. Resolucija pač poziva vlado, da izdela službeno pragmatiko za svoje uradnike in nastavlence, a to je le privesek, ki nič ne ublaži prvega dela resolucije. Po tem sklepu je vladi močno zrastle greden in gotovo je, da ga bo izvrševala z brezobzirno doslednostjo. Opravičena je torej bojazen, da bo stavka zahtevala ogromne žrtve. — Za sindikaliste je to bridka šola. Če niso popolnoma zaslepljeni, morajo sedaj spoznati, da v politični državi tudi proletarijat ne more ničesar opraviti brez politične akcije. Če se hoče delavstvo osvoboditi, mora vzeti nasprotniku tisto moč iz roko, katero ima. Kapitalistična buržoazija pa nima le gospodarske moči v rokah, temveč ima tudi politično. Tako je drugod in tako je tudi na Francoskem; zato mora biti delavski boj gospodarski in političen. Če se zanemari eden ali pa drugi, ima škodo od zanemarjenja vedno delavstvo.

Domače vesti.

— Veliko sitnost so doživeli liberalci v Ljubljani na zadnji seji trgovsko-obrtno zbornice. Klerikalci in Nemci so se hoteli maščevati, ker je predsednik Lenarčič onemogočil predzadnjo sejo, ki je imela voliti zastopnika v železniški svet, na kateri so pa liberalci bili v manjšini. In maščevali so se z bombo. Dr. Ambrositsch je namreč predložil liberalno-nemško pogodbo za skupen nastop v deželnem zboru iz leta 1901 in klerikalci so porabili priliko za največmentnejše napade na Hribarja. Pogodba sama na sebi ni nič novega. Da so imeli nad-slovenski liberalci kompromis z nemškimi veleposestniki, je že davno znano. O vsebini se je marsikaj govorilo. Prvaki liberalne stranke so pač radi pripovedovali, da je imela pogodba za zagotoviti samo dovoljno podporo gledališču, toda tega ni nihče verjel. Ampak najpikantnejše v celi kompromisni zadevi sploh ni bila vsebina, temveč neka druga malenkost. Zupan Hribar je večkrat javno trdil, da ni podpisal pogodbe z Nemci. Dr. Ambrositsch je pa prinesel spis, na katerem so podpisali nemški veleposestniki Schwegla, drja. Schafferja in grofa Barbota ter slovenskih liberalcev drja. Tavčarja, Grasselija in — Hribarja. Seveda, Hribar je dejal, da ni mislil na to pogodbo, ampak na neko poznejšo, katere res ni podpisal. Toda izgovor je bolehen. Zakaj ko je dejal, da ni podpisal pogodbe z Nemci, je vsakdo mislil, da ni podpisal nobene take pogodbe. Stvar je zelo podobna tistemu dobremu spominu na posameznosti

septembrskih dni, ki je nepričakovano opešal, ko je deželni predsednik zatrdil, da je ljubljanski župan sam, iz svoje volje, telefonično predlagal, naj se pokliče vojaštvo. Da bi bila pogodba liberalcev z Nemci bogve kakšna velikanska zadeva, se ne more trditi z nobenega stališča. Le Hribarjeva večna trditve, da je ni podpisal, je napravila stvar interesantno in ko se je izkazalo, da je na taki pogodbi vendar njegov podpis, je postala fatalna.

— Pravico do primerne zastopstva v občinskem odboru stolnega mesta Ljubljane prizna narodno-napredna stranka Nemcem na Kranjskem, oziroma v Ljubljani, ter je, v kolikor bodo razmere dovoljevale, pripravljena se za to zavzeti, dočim stranka ustavovernega veleposestva priznava, da za sedaj in zlasti pri prihodnjih volitvah v imenovani korporaciji dejanska dovolitev takega zastopstva se ni izvršljiva. — Tako je zapisano v tisti liberalno-nemški pogodbi, ki jo je dr. Ambrositsch pokazal v trgovski zbornici in ki jo je podpisal tudi župan Ivan Hribar. Stvar se lahko obrača, kakorkoli se hoče; strašnega gotovo ni v tej zavezi nič. V ljubljanskem občinskem svetu ni sedaj nobenega Nemca, zato pa vendar ve ves svet, da živi v Ljubljani 10 odstotkov Nemcev. In če bi prišlo v rotovsko zbornico par Nemcev, ne bi bila Ljubljana zato niti za las manj slovenska kakor sedaj. Zupan Hribar je pa vendar poskrbel, da je tudi ta reč dobila prav posebno lice; izjavil je namreč pri neki precej slovesni priliki, da bi odložil županstvo tisti hip, ko bi prišel le en Nemec v ljubljanski občinski svet. To je bila seveda šovinistična puhlost. Na svetu je precej javnih zastopov, v katerih sede zastopniki raznih narodnosti, pa se tudi Ljubljana ne bi podrla zaradi tega. Toda za to sploh ne gre. Ampak vpraša se: Na katero stran politične moralka naj se zapiše to, če se nekemu obljubi, zavzeti se za njegovo zastopstvo, sočasno pa zažugati z demisijo, če bi se obljuba izpolnila? Ko je župan Hribar govoril v trgovski zbornici o tej stvari, se je vedel prav tako kakor tisti artisti, ki plešejo med jajčki in meči. Ampak tu ne pomaga nobena argumentacija. Ali je župan Hribar smatral vstop Nemcev v ljubljansko zbornico za nesrečo; tedaj ne bi bil smel nikoli podpisati take pogodbe. Ako pa je podpisal pogodbo iz prepričanja in brez jezuitizma, tedaj ni smel žugati s konsekvencami. Razen teh dveh možnosti ni tretje. Hribar jo je iskal in tako je njegovo ravnanje moralo postati neodkritosrečno. Napram kateri strani je bilo neodkritosrečno, je pa vseeno.

— Mednarodnost socialne demokracije je največji greh, ki ga znajo narodnjakovci očitati organiziranemu delavstvu. Ta mednarodnost ne pomeni nič drugega kakor skupen nastop vsega delavstva brez razlike narodnosti za skupne delavske potrebe in koristi. Zaradi te mednarodne solidarnosti je vsak slovenski socialist lahko dober Slovenec in vsak nemški socialist lahko dober Nemec. Toda to nič ne pomaga; socialni demokratje so zaradi svoje mednarodnosti izdajalci naroda, brezdomovinci, Judeži, Efialti, zasramovalci svojega rodu i. t. d. Kako lepo bi se dali vsi taki krasni priimki porabiti za narodnjakovce! Slovenski liberalci so se združili z nacionalnimi Nemci in to ni greh. Podpisali so pogodbo, pa niso postali izdajalci. Obljubili so Nemcem zastop v kmetijski družbi, oziroma v kulturnem svetu, v občinskem zboru, v trgovski zbornici, pa vendar niso Judeži. In v imenu «narodnosti» snujejo proti brezdomovinskim socialistom svoje smešne zizibambulske organizacije. In «slovenstvo» valjajo po ustih, da mu mora že slabo prihajati. Pa vse to ni za nas nič novega. In če se zdaj repenčijo klerikalci, kakor da so naenkrat oni vzeli vso narodnost v zakup, nam tudi to nič ne imponira, ker predobro poznamo Rimljane, ki jim je narodnost prav tako fraza in krinka kakor liberalonom. Kakor liberalci, bi se tudi klerikalci združili ne le z Nemci, ki so vendarle ljudje, ampak še s satanom, če bi se pripeljal iz gorečega pekla in če bi jim ta zveza kaj koristila. In napadi na socialno-demokracijo zaradi njene mednarodnosti niso nič drugega kakor švindl, da bi ljudstvo ne spoznalo, da je za vse narodnjakarske stranke narodnost molzna krava in nič drugega ne.

Ogenj v Ljubljani. Pretečeno noč je nastal ogenj v hiši v Predilniški ulici, v kateri ima gospa Vrtnikova zalogo cunj in kosti. Požarna bramba je ogenj kmalu omejila, gasiti pa je bilo zelo težko, ker je med cunjami neprenehoma tlelo. Hiša je za-varovana. Kako je ogenj nastal, ni znano.

— Vojaški dopusti za časa žetve. Poveljstvo 3. voja je določilo za letos pri pešpolkih, gorakih in trdnjavskih topničarjih in tremu tritedenski dopust za časa žetve. Ob tem času se ne vrše nikake orožne vaje niti kako vežbanje. Pri konjenici, poljskih topničarjih in tehničnih oddelkih pa se vežbanje nadaljuje, in le če razmere dopustjajo, odpuste nekaternike na tritedenski dopust. Letošnje vojaške vaje se zaključijo 11. septembra.

— Ustrelil se je mornarski komisar II. raz. na ladji «Nadvojvoda Karl» 37 letni R. Greutner med strelnimi vajami pri Rovinju. Parnik je došel v Pulj, kjer je truplo oddal in se vrnil zopet na vajo. Vzrok neznan.

— Naplavljen truplo. Pri mlinu na Keplerjevi cesti pri Gradcu se je ujelo truplo utopljenca, katerega so potegnili iz vode in spoznali za F. Scherza iz Göttinga. Ker niso našli na truplu, ki je bilo k večjemu 48 ur v vodi, nikakih znakov, sumijo, da je samomor.

— Napad z bombo. V Tregistu pri Voltsbergu je vrgel v pondeljek zvečer nek neznanec v stanovanje gozdarja J.

Požarnika skozi okno bombo, ki se je razletela v sobi z greznim pokom. Razbila je okna in vse pohištvo ter močno ranila gozdarja. Sumijo, da je to storil bržkone kak lovski tat, katere je Požarnik z vso odločnostjo in vspešno preganjal.

— Strela je udarila v Spodnjem Dravogradu v veliko staro lipo pred proštijo in preskočila z nje na neko koč, v kateri je iskala zavetja stara ženica, ki je oslepel.

— Vlak je povozil pri St. Vidu na Glini kmečki voz, ko je peljal čez cestni železnični tir, ga razbil in poškodoval hlapca, ki bo bržkone vsled dobljenih poškodb umrl.

Zadnje vesti.

Proračunski odsek. Dunaj, 25. maja. Včeraj je proračunski odsek nadaljeval razpravo o proračunu poljedelskega ministrstva ter jo je pozno zvečer končal. Poljedelski minister dr. Bráf je govoril o akciji za razdolžitev zemljišč in o novem zakonu za vodno pravo. Glede na termnsko kupčijo, ki se še vrši na budimpeštanski borzi, se vlada pogaja z ogrsko vlado. Prihodnja seja je danes. Na dnevnem redu je proračun ministrstva za notranje zadeve.

Franconka poštna stavka. Pariz, 24. maja. Zveza poštne in brzojavne uslužbenec je izdala letake, v katerih naznanja, da je stavka končana, kakor je sklenil včerajni shod. Zveza dolži vlado, da namenoma ni izpolnila svojih obljub, ker je hotela izzvati nove stavke in dobiti povod za odpustanje uslužbenec. Letaki priznavajo, da so uslužbenec premagani zaradi pomanjkanja solidarnosti, vsled česar je 600 tovarišev izgubilo kruh in 2000 ljudi prišlo v skrajno bedo, da pa uslužbenec ne izgube poguma.

Turčija. Carigrad, 24. maja. Minister za notranje zadeve Ferid paša je v senatu prečital vladni program. Senat je vladi izjavil zaupanje. Zbornica poslancev je po daljši debati izrekla vladi s 19, glasov proti 5 zaupanje. — Guvernerja v Verkuku, ki je obdolžen, da je povzročil klanje v Adani, Marašu in okolici, so zaprli.

Štajerske volitve. Gradec, 25. maja. Pri včerajšnjih deleznozborskih volitvah v mestih in trgih so bili izvoljeni v 16 okrajih nemški liberalci, v enem slovenski liberalci, v treh so ožje volitve. Tudi v trgovski zbornici so izvoljeni nemški liberalci. Izid je sledeči:

1. Okraj Gradec mesto. Izvoljena sta dr. Hofmann pl. Wellenhof in Anton Krebs;

2. Okraj Gradec; izvoljeni dr. pl. Kann, Franc Pichler, prof. dr. Kratter in Anton Otter. Socialisti so dobili 252—313 glasov.

3. Okraj Maribor; izvoljena Wastian in Neger. Socialna demokrata Topf in Hatz sta dobila 61 odnosno 59 glasov, slov. narodnjaka dr. Rosina in dr. Sernec 83 odnosno 77 glasov.

4. Okraj Eggenberg; izvoljen tovarnar Viktor Franc.

5. Okraj Fronleiten; izvoljen Johan pl. Feyrer brez boja.

6. Okraj Hartberg; izvoljen Johan Gerlitz proti kršč. socialcem.

7. Okraj Gleisdorf; izvoljen Jozef Mosdorfer brez boja.

8. Okraj Feldbach; izvoljen Karl Pferschy brez boja.

9. Okraj Radgona; izvoljen Johan Reitter brez boja.

10. Okraj Lipnica; izvoljen Leopold Fessler proti agrarcu in kršč. socialcu.

11. okraj Fojčperk; izvoljen Ernst Rathausky brez boja.

12. okraj Bruck; izvoljena Anton Werba in Josef Wolfbauer. V manjšini so ostali socialni demokratje in krščanski socialci.

13. okraj Ljubno; izvoljena sta Emil Sedlacek in Emil Seidler proti socialnim demokratom in kršč. socialcem.

14. okraj Judenburg; ožja volitev med nemškimi radikalci Bammerjem in nemškim liberalcem Kuncem. Prvi je dobil 232, drugi 316, glasov, socialni demokrat Kleindienst 146, kršč. socialci Kaschutnig 52.

15. okraj Lorenzen; ožja volitev med nem. liberalcem Grösswangom in kršč. socialcem baronom Seckenderffom.

16. okraj Murava; ožja volitev med nem. liberalcem dr. Linkom in krščanskim socialcem Vasoldom.

17. okraj Celje-Brezice; izvoljena nemška liberalca Stallner in Weschnagg. Slovenca dr. Sernec in dr. Rozina sta dobila 196 odnosno 183 glasov.

18. okraj Slovenji gradec; izvoljen nemški liberalci Langer. Dr. Sernec je dobil 43 od 362 glasov.

19. okraj Ptuj; izvoljen Ornig. Dr. Sernec je dobil 92 od 609 glasov.

20. okraj. Izvoljen dr. Kukovec proti klerikalcu Medvedu. Število glasov se ni znano.

Iz stranke.

o Deželna organizacija za Goriško je nastala sodruga Josipa Petejana, ki je vodil dosedaj organizacijo stranke v Pulju, kot tajnika in blagajnika deželne in krajne organizacije v Gorici. On ima naloge urediti pravilno poslovanje krajnih političnih organizacij in obenem tudi strokovnih organizacij, kolikor nimajo na razpolago sposobnih mod. To se naznanja vsem organizacijam ter se pozivajo odbori, da spravijo v red račune ter po-

ročajo sodrugu Josipu Petejanu, ki sklicuje v to svrhu zaupne shode. Ker se vrši deželna konferenca 6. junija t. l. in je treba sestaviti točno poročilo o gibanju in delovanju posameznih organizacij ter je do takrat treba skleniti tudi račune, se priporoča vsem odborom in zaupnikom, da spravijo vse posle v red in da se z vsem zanimanjem obrnejo na sodruga Josipa Petejana, ki je na razpolago ves dan ter ima svojo pisarno v društvenih prostorih via Teatro št. 20, in sicer ob delavnikih dopoldne od 9. do 12. in popoldne od 2. do 6., ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. dopoldne.

Vabilo

rednemu občnemu zboru delegatov okrajne bolniške blagajne v Ljubljani

ki se ima vršiti

dne 2. junija t. l. ob 8. uri zvečer
v veliki dvorani „Mestnega doma“ na
cesarja Jožefa trgu.

Dnevni red:

- 1.) Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
- 2.) Poročilo načelnikovo.
- 3.) Poročilo blagajnikovo o računskem zaključku za leto 1908.
- 4.) Poročilo nadziralnega odseka.
- 5.) Volitve: a) Dopolnilna volitev dveh članov in štirih namestnikov iz skupine delojemalcev ter enega člana in dveh namestnikov iz skupine delodajalcev v upravni odbor; b) volitev nadzorstva (devet članov in šest namestnikov; šest članov in štiri namestnike volijo delojemalci, tri člani in dva namestnika pa delodajalci).
- 6.) Raznoterosti.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani dne 21. majnika 1909.

Fr. Bartl
načelnik.

Opomba.

Brez legitimacije ni nikomur dovoljen pristop
k zborovanju (§ 29. blagajn. pravil).

10 zapovedi za zdravje

lično tiskane, vpošlje poštne prosto in zastoj
lekarnar 24—25

Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Modni salon

M. Sedej-Strnad Ljubljana

18—9

Prešernove ulice št. 3 (v palači „Mestne
hranilnice“)

priporoča cenjenim damam svojo bo-
gato zalogo klobukov najnovejših
fason in najfinejšega okusa.

Našim čitateljem priporočamo, da se
ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v
našem listu.

Za veselice

in druge prireditve korijandoli, šaljive
predmete za bazar, lampione, za ša-
ljivo pošto izredno cene in lepe razgled-
nice, serpentine i. t. d. priporoča

Ivan Vrečko

52—8

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.
Trgovina s papirjem.

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah „Rdeči Prapor“!

BLUZE

v težki svili, volni in
drugim modnim blagu,
v krasnih modelih, naj-
novejša modna krila, ko-
stume, dežne plašče, otročje oblekce, krstno opravo,
prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-
finejše otročje kapice, klobučke, plaščke, pariške modro-
nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine
zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo pe-
rilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28
Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene
radi male režije brez konkurence. 52—27

Telefon št. 177

52—48

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n.
slavnemu občinstvu priporočam

zagrebško in
: češko pivo :

Stanje hran. vlog: nad 35 milijonov kron. Rezerv. zaklad: nad 900.000 kron

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne, jih obrestuje po 4 % ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu.
Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.
Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina
ljubljska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost
vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča
denar mladoletnih otrok in varovancev. 26—11

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.
Posoja se na zemljišča po 4 1/2 %, na menice in na vrednostne
listine pa po 5 %, na leto.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša tvrdka za
naročevanje ozi. nakupovanje:

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.
Lakov, pristnih angleških za vozove.
Emajlne prevlake, pristne, v posodah po 1/2, 1/4, 1/8,
in 1 kg. 104—47
Jantarjeve glazure za podo. Edino trpežno in naj-
lepše mazilo za trde in mehke podo.
Voščila, štedilnege, brezbarvne in barvastega za
podo; najcenejše in najboljše.
Rapidola, pripravljena za vsakovrstne prevlake.
Brunollina za barvanje naravnega lesa in pohištva.
Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Maščoba za usnje.
Oljnatih barv, priznane najboljše.
Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.
Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.
Steklarskega kleja, pristnega, z jamčeno trpežnega.
Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.
Karbollneja, najboljše.
Fasadnih barv za apno.
Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.
Kleja za mizarje in sobne slikarje.
Vzorci za slikarje, najnovejših.

Ustanovljeno
1. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
1. 1832.

1. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu
občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svojo novo var-
jeno, priznano izborno pivo v sodih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Stevilka telefona 210.

Ustanovljeno leta 1855.

10—8

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.